

Koiran allergia

Allergia on elimistön yli-ampuvaa puolustautumista

Allerginen reaktio on krooninen tulehdusreaktio. Se aiheutuu herkistyneen elimistön puolustautuessa ympäristön tavanomaisia, useimmiten vaarattomia asioita vastaan. Elimistö herkistyy kun hengityksen, suun tai ihon kautta sinne tuleville herkistäville asioille (allergeeneille) kehitetään vasta-ainetta. Vasta-aineen muodostumisen (herkistymisen) jälkeen uudelleenkohtaukset ärsykkeen kanssa aikaansaavat allergisen reaktion.

Oireet

Kroonisen tulehduksen klassiset oireet ovat punoitus, kuumotus, turvotus, kutina ja kipu. Oireet ilmenevät eri osissa elimistöä riippuen mistä allergian alalajista on kysymys. Silmissä tavataan luomireunan karvattomuutta, punoitusta ja turvotusta, silmien sidekalvot ovat ärtyneet ja silmiä kirvelee ja ne vuotavat. Nenässä on lisääntyntä limaneritystä limakalvoturvotuksesta johtuen, eikä eläin haista yhtä hyvin kuin normaalisti. Koira aivastelee, kutisee nenäpielistä ja on tukkoinen. Suussa ilmenee pistelyä, kirvelyä, turvotusta, nielussa turvotusta, tukkoisuutta, äänen käheyttä, korvaledhissä punoitusta, kutinaa, röpelöisyyttä (appelsiinikuoren tapainen kintakuvioitus), korvakäytävässä ei alussa ole eritteitä, mutta turvotusta kylläkin. Hengitystiet voivat ahtautua, kuuluu astmaattista vinkunaa. Iho on kuiva, hilseilee, punoittaa etenkin kyljistä, kainaloista, vatsanpohjasta, nivustaipeista,

varpaanväleistä ja hännän tyvestä. Koira saattaa oksentaa toistuvasti tai kieltäytyä syömästä maha-laukun ja suoliston limakalvon ärsytyksen takia.

Allergian muodot

Allergiaärsytyksen portit elimistöön ovat nenä, suu ja iho. Atopiolla tarkoitetaan yksilössä olevaa perinnöllistä taipumusta muodostaa IgE-vasta-aineita ympäristöallergeeneja vastaan. Portit elimistöön ovat hengitystiet ja atopia-allergeeneja ovat mm. tuulipölytteisten kasvien siitepölyt, epiteelit, huonepöly ja homeitiöt.

Ruoka-aineallergiassa portti elimistöön on suu. Allergeenien pääsyä elimistön puolustusjärjestelmään edesauttaa suoliston limakalvon huono kunto (esim. parasiittien takia), ruoka-aineen huono sulavuus ja suuri kuumennuskestävyys. Tällöin ruoka-aineen käsittelemätön jäännösproteiini ärsyttää puolustusjärjestelmää.

Kontaktiallergiassa eli kosketusallergiassa aiheuttajat ovat erilaisia kemikaaleja, epiteelejä tai esim. juureksia. Tyypillisesti esim. koiranruokakuppien voimakkaat väriaineet voivat johtaa allergisoitumiseen.

Tutkimukset

Allergian selvittäminen on salapoliisiyötä. Tutkimus alkaa erittäin huolellisella esitietojen keruulla. Tärkeitä tietoja ovat mm. oireiden alkamisikä, oireiden laatu alussa, muutokset oireissa, vuodenaikaisvaihtelut, ruokinta, makupalat, maakuulustat, pesut, kontaktit oman

lajin yksilöihin ja muihin eläinlajeihin jopa kontakti täytettyihin eläimiin, lääkitykset, ruoka- ja juoma-astiat, elinympäristö, perheenjäsenten tupakointi, työ- ja käyttökoiralla työskentely-ympäristö jne.

Kliinisessä tutkimuksessa kartoitetaan vaurioalueiden laatu ja laajuus, verikokein (munuais, maksa, kilpirauhas ym.) ja raapenäyttein selvitetään mahdollisia oireisiin vaikuttavia muita syitä. Joskus iholta on tarpeen tehdä joko bakteeri- tai sieniviljelyitä.

Varsinaiset allergiatutkimukset käsittävät joko nk. ihotestin tai veren vasta-ainetestin. Kummallakin testillä on oma periaatteensa ja käyttösoveltuvuutensa rajoituksiineen. Yleisperiaatteena ihostestissä mitataan etukäteen nk. IgE:llä herkistyneen mastsolun vapauttaman histamiinin reaktiota pistokohdassa iholla. Ennen testiä ei saa käyttää lääkityksiä jopa 8 viikkoon riippuen lääkkeestä, eikä iho saa olla pahoin infektoitunut. Samoin on tarkasti tiedettävä potilaan ympäristö sopivien testiallergeenien valitsemiseksi. Testiin liittyy nk. anafylaktisen reaktion mahdollisuus. Eräät allergeenit ovat erittäin herkkiä tuhoutumaan testiliuoksissa, joten testiliuotettavuus yksinomaan ihostestillä kärsii.

Veritestissä mitataan allergeenikohtaisesti seerumin IgE-vasta-aineiden määrää. Testissä ei ajella karvoja, ihon kunnolle ei aseteta vaatimuksia, lääkkeiden käyttö ei vaikuta testitulokseen, eikä testi ole potilaalle immunologinen riski. Testattavat allergeenit täytyy